

male; sed Deus non concurrit ad peccatum per aliud decretum: ergo non concurrit per decretum permissivum, ac per consequens prædeterminatio extrinseca opponitur cum permissione peccati. Probatur major: *permissio peccati*, juxta Divam Thomam, in primum, distinct. 47. quæst. 1. art. 2. *respicit potentiam causa ad utrumque oppositorum se habentem*; sed decretum prædeterminativum nequit respicere talem potentiam, nam hæc est indifferens ad actum, & ejus omissionem: prædeterminatio autem cum uno extremo determinate connectitur: ergo prædeterminatio extrinseca, seu decretum prædeterminativum ad materiale, nequit esse permissio peccati secundum formale, cum voluntas eoposito nequeat esse indifferens ad formale, vel omissionem formalem.

Probatur denique conclusio ex oppositione prædeterminationis ad materiale cum natura prohibitionis: nequit, Deus antecedenter, & efficaciter velle, quod fiat pro sensu composito prohibitionis id, quod prohibet; sed non solum prohibet formale peccati, sed etiam materiale, seu entitatem physicam actionis pravæ: ergo nequit antecedenter, & efficaciter velle, quod fiat, pro sensu composito prohibitionis materiale peccati, ac per consequens prædeterminatio ad hoc, naturæ prohibitionis opponitur. Minor est certa: nam Deus prohibet creaturæ quidquid est inseparabile à malitia, & licite à creatura non potest poni; sed materiale peccati est inseparabile à malitia, & licite à creatura non potest poni: ergo illud

illud Deus prohibet. Probatur igitur major: id quod Deus prohibet constituitur per prohibitionem indignum ut eligatur, & ametur; sed Deus nequit antecedenter, & efficaciter velle amari, & eligi, quod est indignum amore, & electione: ergo nequit Deus antecedenter, & cætera.

## SECTIO II.

*Solutiones Thomistarum refelluntur.*

**R**espondent primo, ad argumentum desumptum ex autoritatibus Scripturæ: clariiores esse Scripturas pro prædeterminatoribus, ac per consequens, Scripturas minus claras nil probare. Rationem autem suæ responsionis inde deducunt, quia Scriptura dicit: *Deum omnia, propter semetipsum, operatum esse: omnia per ipsum facta esse; aliquos tradidisse in reprobum sensum, & in passiones ignominia: nihil esse, quod præter Dei consilium sit: ordinasse ea, qua male homines operantur: excacare, & indurare corda: quasi hortari, & compellere ad ea, qua sine peccato fieri non possunt: peccata alijs peccatis punire: Christum Dominum consilio Dei traditum; & similia, quæ videntur favere prædeterminationi ad materiale peccati.*

Sed contra primo: quia hæc eadem opponunt Catholicis Calvinistæ: ergo Thomistæ etiam, ne videantur cum illis convenire, debent in bonum sensum explicare. Contra secundo: per vos: quia relata verba Scripturæ sonant intentionem, prædefinitionem, consilium, & dispositio-



itionem actuum turpium, debent intelligi de his omnibus affectibus, quoad materiale peccati; atqui etiam in Scripturis exprimitur præceptum operis mali, 2. Regum 16. *Dominus præcepit Semæ, ut malediceret David*; atque etiam impulsio, & suasio, 3. Regum 22. ubi Deus dixit Diabolo promittenti, se decepturum Achab: *decipies, & prævalebis, vade fac ita, & Ioannis 13. dicit Jesus Judæ, quod facturus es, fac citius*: ergo istæ etiam Scripturæ intelligi debent, de præcepto, & suasionem ad materiale peccati; sed hoc negatis: ergo negare debetis illud.

Deinde pro omnibus dicendum est: cum Belarmino supra Capit. 11. quod verba Scripturæ sonantia prædefinitionem, imperium, adhortationem, & similia operum malorum, accipienda sunt in sensu metaphorico; sumpta similitudine ab hominibus, qui quando potentes aliqua mala impedire, seu non permittere, illa non impediunt, sed permittunt, censentur ea opera approbare, adhortari, seu incitare ad illa: quo etiam modo Deo tribuitur ignorantia, Genesis 3. *ubi est Adam* & pœnitentia ibidem Capit. 6. *pœnituit eum*. Quod si aliquando sumantur in sensu proprio, hic erit respectu operis boni ex peccato secuti, ut patet in passione Christi: ac denique alia sumuntur *negative*, ut quando Deus dicitur indurare, & excæcare, nimirum, quatenus iuste subtrahit gratiam emolientem, & illuminantem: & quando dicitur permittere unum peccatum, ut puniat aliud, in quantum, scilicet ex displicentia in peccato præterito non se

se sinit retrahi ab inefficacia auxilij, quominus illud conferat, & sic peccatum permittat.

Respondent secundo: ad argumentum deductum ex Tridentino, cum Godoy tom. 2. in primam partem, tract. 4. disput. 36. quæst. 14. quem sequitur Palanco hic num. 75. Consilium damnasse hoc canone 6. Hæreticos, non propter doctrinam de prædeterminatione ad materiale peccati, sed propter dolum, & inconsequentiam, in qua procedebant: ex una enim parte dicebant, Deum non esse causam peccati, quoad formale: ex alia, Deum prædeterminare ad materiale tollendo libertatem: Ex quibus deducitur, quod cum homo peccans sine libertate non possit esse causa per se, & author peccati, debeat esse Deus, qui per prædeterminationem ad materiale, necessitat ad formale, quod quidem Thomistæ negant, & Hæretici non negabant, nisi quoad voces, & inconsequenter, ideoque damnantur.

Sed contra primo: quia hæc solutio reddit omnino inutilem canonem 6. Tridentini, quod jam canone 4. & 5. damnaverat hæresin de ablatione libertatis: ergo alium errorem damnat in canone 6. vel damnatio hujus est inutilis. Et alius error non est, quam modus concurrenti ad malum opus, quem concedebant Hæretici; sed hic modus est per prædeterminationem ad materiale peccati: ergo hoc damnat Consilium. Contra secundo: per te quod damnat Consilium est inconsequentia Hæreticorum dicentium, Deum necessitare per prædeterminationem ad



enitatem mali operis, & tamen non esse authorem peccati; sed hæc, juxta te, non est inconsequentia, nam tu ipse ibidem, num. 121. dicis: quod si Deus necessitaret creaturam ad odium non esset causa malitiæ formalis, quæ tunc in odio non daretur; *actus enim non liber, non potest esse malus moraliter*: ergo Consilium, nullam Hæreticorum damnat inconsequentiam, vel damnat etiam tuam.

Respondent tertio: ad primum argumentum à ratione (omittimus enim solutionem Gonetii ad auctoritates Patrum, quia eas contra id, quod exprimentur ad alienos sensus detorquet) quod malitia non potest determinari, aut causari à Deo, quia est extra sphaeram causalitatis divinæ cum Deus sit causa efficiens, & non deficiens, ac proinde nequit esse causa defectus, qualis est malitia solum potens provenire à causa defectibili. Cui solutioni traditæ à Godoy, & Gonet sepe addit Palanco, quæst. 20. à num. 82. quod Deus causat per se fundamentum malitiæ acceptum per modum abstracti, cui nimirum peccatum inhæret; non vero per modum radicis malitiæ, quia sic solum est à voluntate defectuosa.

Sed contra primo: Atqui Deus concurrens ad materiale peccati per voluntatem prædeterminativam vult deficiendo: ergo concurret ut causa deficiens, vel si neget suppositum, scilicet Deum posse esse causam deficientem, hoc ex tua conclusione sequitur, ideoque eam nego. Probat antecedens: velle efficaciter, alterum velle id, quod non potest velle nisi peccando, est

est velle deficiendo, quia est velle id, quod est ob-jektivè malum; sed Deus concurrens ad materiale peccati per voluntatem prædeterminativam vult efficaciter, creaturam velle materiale peccati, quod creatura non potest velle nisi peccando nam illud vult sub obligatione non volendi; & sub libertate constituta per prohibitionis cognitionem: ergo Deus concurrens, & cætera, vult deficiendo.

Contra secundo: si Deus prædeterminat ad materiale peccati, non solum illud causat ut purum abstractum malitiæ, sed etiam ut radicem malitiæ: ergo ad illud concurret, ut causa defectuosa. Probat antecedens: velle, materiale peccati poni à creatura sub cognitione malitiæ, est velle, & causare materiale peccati, ut radicem malitiæ, & non ut purum abstractum: sed si Deus prædeterminat ad materiale peccati, vult materiale peccati poni à creatura sub cognitione malitiæ; quia vult poni eo modo, quo creatura potest illud ponere: ergo si Deus prædeterminat, & cætera. Aliter: qui ponit aliquid inferens à priori malitiam, ponit illud, ut radicem malitiæ; sed Deus per prædeterminationem ponit materiale peccati; quod infert à priori malitiam: ergo ponit illud, ut radicem malitiæ, & non ut purum abstractum.

Respondent quarto per instantiam ad idem argumentum ijdem Authores quia Divus Thomas quæst. 3. de malo, art. 2. cujus titulus est, *an actus peccati sit à Deo?* inquit: *quidquid est de motu in claudicatione, est ex virtute animalis, sed*



quod est ibi de defectu non est ex virtute motiva, sed a tibia secundum quod deficit ab opportunitate mobilitatis. Atque hæc dicit Sanctus Doctor, ut probet, quod est de actione in peccato tribui Deo, quod autem est ibi de deordinatione non habet Deum causam, sed liberum arbitrium. Adidue possunt, ad hæc, illa, quæ affert 1. 2. quæst. 79. art. 2. ad secundum, inquiens: *Deus sic est causa actus, quod nullo modo sit causa defectus comitantis actum, & ideo non est causa peccati.*

Ac demum ea, quæ ibidem scripserat, nimirum, *Deum causare actum peccati in quantum est actus, entitas, & ens; non in quantum est deformis: defectus ille non reducitur in Deum tanquam in causam, sed in liberum arbitrium: sicut defectus claudicationis reducitur in tibiam curvam, non in virtutem motivam, à qua tamen causatur, quidquid est motionis in claudicatione, & in hoc Deus est causa actus peccati, non tamen est causa peccati, quia non est causa huius, quod actus sit cum defectu.* Quibus auctoritatibus ait Palanco, supra num 5. se nihil videre, quod responderi possit à Jesuitis: sed nunc videbit. Sic igitur ex illis instat: similiter se habet Deus in movendo liberum arbitrium, dum hoc peccat, ac se habet virtus motiva, dum tibia claudicat; atqui virtuti motivæ, & voluntati motum imperanti non tribuitur defectus claudicationis: ergo nec Deo defectus peccati, licet ad illud præmoveat.

Sed contra primo: per te similiter se habet Deus in movendo liberum arbitrium, dum peccat, ac se habet voluntas imperans motum, dum tibia

tibia claudicat; sed licet voluntati imperanti motum non tribuatur, quod motus sit claudus, sed soli tibie; tribuitur tamen, quod motus claudus sit, seu existat, quia illum libere imperat, prævidens fore claudum, ac per consequens motus est illi voluntarius: ergo similiter licet Deo moventi liberum arbitrium, dum peccat, non tribuatur, quod peccatum sit malum, seu habeat malitiam: tribuetur tamen quod peccatum malum, seu habens malitiam sit, seu existat, ac proinde erit causa per se peccati ut mali: sicut virtus motiva, & voluntas imperans est causa per se motus claudi. Ratio est: nam qui est causa ut ambulet alter, qui non potest ambulare nisi claudicando, est causa ut ambulet claudicando: ergo si Deus est causa, ut creatura, ponat operationem, quæ non potest poni sine malitia est causa, ut ponat cum malitia.

Contra secundo: & ut videat Palanco, quid ad auctoritates Divi Thomæ possint respondere Jesuitæ, explico illas cum nostratibus: quando Divus Thomas, & alij Patres, ut Augustinus libro octoginta trium quæstionum, quæst. 21. & Anselmus de calu Diaboli, Capit. 20. librique de concordia præscientiæ, & prædestinationis concludens: *Deus in malis facit, quod sunt, non quod mala sunt*, dicunt, Deum causare peccatum in quantum est ens, entitas, actus, & quid bonum; non vero in quantum est difforme, & quid malum, per ly non in quantum, non negant eundem influxum, quem Deus præstat in entitetem actus turpis; præstare in malitiam illius



consistentem in positivo, sed cum duplex erga peccatum distinguatur influxus, alius *physicus*, & alius *moralis*, solum negant Deo influxum moralem proprium actus mali respectu illius, qui est causa per se, & illius author.

Exemplo res clarescet: communiter dicimus, intellectum, lumine gloriæ illustratum producere visionem in quantum vitalem, & non in quantum supernaturalem; non quidem ut negemus, per se in quantum supernaturalem, intellectum producere supernaturalitatem realiter cum vitalitate identificatam, sed precise, ut distinguamus duos influxus, & affirmemus, influxum in vitalitatem formaliter pertinere ad intellectum, & influxum in supernaturalitatem formaliter pertinere ad lumen. Sic igitur cum totum peccatum in quantum est entitas physica positiva sit de genere physico, & in quantum est malum sit de genere morali; quando Patres dicunt, Deum causare peccatum in quantum est entitas, & non in quantum est malum, non negant influxum physicum Dei in entitatem positivam peccati terminari ad malitiam; sed solum negant, dari in Deo influxum moralem tam in entitatem, quam in malitiam, quia Deus non est causa moralis peccati, cum illud non determinet.

Ex hac explicatione, sic arguo: negare Deo causalitatem peccati in quantum est deforme, & malum, est negare causalitatem propriam peccati, ut diformis, & mali; sed talis causalitas est moralis: ergo Divus Thomas, & Patres solum negant causalitatem moralem Dei in pec-

catum; sed hac non potest negari, posita prædeterminatione ad materiale peccati, quia jam Deus determinabit formale, juxta dicta: ergo non datur talis prædeterminatio. Deinde, ad argumentum Palanco, distinguo minorem: non tribuitur defectus claudicationis in ordine ad esse, concedo, in ordine ad existere, nego: quia, ut dixi, licet voluntati non tribuatur, quod motus sit claudus; tribuitur tamen, quod motus claudus existat: similiterque licet Deo prædeterminanti ad materiale mendacij non tribuatur, quod mendacium sit malum; nam ex suis intrinsicis, & independenter à prædeterminatione malum est; at tribuitur quod mendacium malum sit, seu existat, nam existit dependenter à Dei antecedenti determinatione, quam creatura nequit vitare.

Respondent quinto ad idem argumentum: ex eo quod Deus antecedenter determinet ad materiale peccati connexum cum formali, non bene inferri, Deum determinare ad formale, ac per consequens neque esse causam per se malitiz. Ratio eorum est; quia non eo, quod quis causet per se, & determinet antecedens connexum cum peccato, causat per se, & determinat peccatum: sic Deus juxta nos causat per se moraliter, complexum ex scientia media de inefficacia, & auxilio, determinatque hoc decretum: volo auxilium, quamvis provideo inefficax, quod est essentialiter connexum cum peccato, & tamen, juxta nos, quia id non facit ex intentione peccati, aut complacentia in eo, non de-



terminat, aut est causa per se peccati: ergo pariter, quamvis, juxta Thomistas, causet per se, & determinet materiale peccati connexum cum formali, quia id non facit ex intentione peccati, aut complacencia in eo, non est causa per se peccati.

Sed contra: quia illud principium, *causans per se moraliter, & determinans antecedens connexum cum peccato causat per se, & determinat peccatum*, solum in tribus casibus verum est. Primo: quando posito antecedenti, absque novo exercitio libertatis intermedio sequitur consequens; sic determinanti applicationem ignis ad sylvam tribuitur combustio, quia posita applicatione absque novo intermedio libertatis exercitio combustio sequitur. Secundo: quando ponens antecedens; ponit illud cum obligatione non ponendi, nam habet obligationem vitandi consequens; vel etiam quando absque obligatione non ponendi, ponit ex intentione, ut consequens sequatur: sic gubernatori navis omittenti gubernationem, ex qua sequitur submersio, hac imputatur, ut causa per se morali. Tertio: quando quis si ponat antecedens connexum cum peccato, constituitur in periculo proximo volendi peccatum: sic tenemur occasiones proximas evitare.

subsumo: atqui primus ex his casibus concurret in prædeterminatione ad materiale peccati, & nullus ex eis concurret in positione dicti complexi, & decreti: ergo paritas probativa non urget, & manet verum, quod Deus prædeterminans

nans ad materiale, prædeterminat ad formale, ac proinde est causa per se peccati. Probatur prima minoris pars: posito materiali absque novo exercitio libertatis intermedio, sequitur formale peccati, nam libertas solum in positione materialis exercetur, & formale solum in positione materialis est imputabile, sicut actio imperata solum est imputabilis in positione imperij: ergo Deus prædeterminans ad materiale peccati, causat per se, & determinat antecedens à priori, & sine novo exercitio libertatis inferens formale, ac per consequens in prædeterminatione concurret primus casus.

Probatur jam secunda pars minoris subsumptæ: inter positionem dicti complexi, & decreti, positionemque peccati, mediat exercitium libertatis, nimirum ejus determinatio, quæ etiam est determinatio scientiæ mediæ à qua dependet illud complexum, & illud decretum; indeque connexiones eorum sunt à posteriori, & à voluntate impedibiles, qualis non est connectio prædeterminationis materialis cum formali: Deinde Deus non habet obligationem non ponendi dictum complexum, & decretum, cum ratione supremi dominij non teneatur vitare peccatum negando auxilium inefficax, quod non confert ex intentione peccati, nec per illius collationem se in periculo volendi peccatum constituit: ergo nullus ex illis casibus concurret in positione dicti complexi, & decreti.

Hinc ad argumentum ex responsione deductum, distinguo assumptum, non eo quod quis de-



terminet antecedens connexum cum peccato determinat peccatum, si sit connexum à priori, inimpedibile, & inter ipsum, peccatumque non mediet novum exercitium voluntatis, nego; si non ita sit, concedo, & ad paritates probativas jam est assignata disparitas. Quod si dicant Thomistæ, adhuc Deum determinantem materiale connexum cum malitia, non determinare ad malitiam, quia non determinat illud *reduplicative*, ut cum malitia connexum, sed *specificative* sumptum. Contra est primo; quia solutio supponit, requiri ad contrahendam malitiam, seu ad causalitatem *per se in eam*, quod determinans materiale moveatur ex malitia; aut ex connexionione materialis cum ea; hoc vero falsum est, alias fere nunquam homo peccaret, cum nullus sit adeò perversus, qui formaliter ex malitia ad peccandum moveatur.

Contra secundo immediate: quia Deus prædeterminando ad materiale peccati vult tale materiale, ut possibile est, cum nequeat velle, ut impossibile; sed materiale ut possibile est, est connexum cum malitia, quia ut possibile est non potest existere sine malitia: ergo Deus vult illud; ut connexum cum malitia. Aliter: materiale esse connexum cum malitia; est esse inseparatum à malitia; sed Deus prædeterminando materiale peccati, vult illud existere ut inseparatum à malitia, quia vult illud existere, & non sine malitia, cum velit existere modo non chimerico: ergo vult materiale existere, ut connexum cum malitia.

Respon-

Respondent texto: ad nostram instantiam de causalitate per suasionem, consilium, & præceptum, esse disparitatem, quia motio per suasionem, & reliqua, cum sit *moralis*, non potest præscindere ex parte termini rationem *entitatis*, à ratione *malitia*, quæ etiam de linea morali est; secus motio per prædeterminationem, cum sit *purè physica*. Sed contra primo: quia concursus tendens in entitatem actus prout subest regulis morum non est purè physicus, sed etiam *moralis*; sed concursus Dei per prædeterminationem tendit in entitatem actus prout subest regulis morum: ergo est *moralis*, ac per consequens non potest præscindere ex parte termini à ratione malitiæ, sicut non potest præscindere suasio, & disparitas ruit. Contra secundo: actio, qua creatura tendit in materiale actus est *physica*; sed extenditur ad malitiam, quæ est *moralis*, quia hæc non aliter imputatur creaturæ, nisi in influxu physico posito sub cognitione malitiæ: ergo pariter prædeterminatio, licet sit *physica* extenditur ad morale malitiæ.

Propter has, & similes instantias, ad aliam disparitatem recurrunt, dicendo: Deum per prædeterminationem obire munus causæ primæ *universalis* præbentis creaturæ necessaria ad operandum: per consilium vero, suasionem, aut præceptum obire munus causæ *particularis*, ideoque si per ea concurreret, concurreret modo indebito, & sic esset author peccati. Sed contra: quia quod Deus sit causa particularis illius, quod suadet, & præcipit, non probat esse in casu



casu argumenti, authorem peccati: ergo nulla est solutio. Probatür antecedens: quod Deus sit causa particularis solum probat, quod sit causa moralis illius, quod suadet, & præcipit; atqui solum suadet, in casu argumenti, materiale peccati: ergo solum erit causa *moralis* materialis peccati, quod est, non esse authorem peccati, ac per consequens causalitas *moralis*, per suasionem, aut præceptum, non magis extenditur, quam causalitas *physica* per præmotionem.

His disparitatibus meritò non contentus, utpotè non satisfaciens, Palanco aliam non meliorem excogitavit, inquiring, eam esse manifestam, & sic se habet: entitas actus, quem Deus præcipit, suadet, aut consultat, non potest præscindere à malitia, quia eam *positivè* excludit præceptum, aut suasio Dei, cum sit regula bonitatis moralis, constituens actum moraliter honestum: at entitas actus, quem Deus prædeterminat, potest à malitia præscindere, quia prædeterminatio, cum sit causalitas *physica* solum est regula bonitatis *physica* actus, quæ nec excludit, nec dicit malitiam moralem, indèque ab ea *negativè* præscindit. Hæc est solutio Palanci, non manifesta, sed confusa.

Contra primo: si Deus præciperet, aut suaderet entitatem physicam actus pravi, ea sola esset conformis regulæ honestatis, nam ea sola esset præcepta, & consiliata: ergo formale illius actus posset non esse præceptum, & consiliatum, & non esset quid honestum, ac per consequens poterit Deus præcipere, & suadere seu consilia-

re materiale peccati, quin præcipiat, & suadeat formale. Probatür antecedens simul, & consequentia: potest propter tuas præcisiones esse prædeterminata entitas *physica* actus, quin sit prædeterminatum formale illius: ergo poterit entitas *physica* actus esse conformis regulæ honestatis, quin sit conforme formale illius; indèque non eo ipso, quod Deus præcipiat actum, eum reddet honestum. Consequentia videtur evidens, cum æquè opponantur, *eandem realiter entitatem esse, & non esse prædeterminatam, ac, esse, & non esse regula honestatis conformem.*

Contra secundo: entitas actus prædeterminata à Deo, præscindit à malitia: ergo vel potest existere in rebus sine malitia, vel non potest? Si potest: ergo creatura prædeterminata ad entitatem actus pravi, potest illam ponere in rebus sine malitia, & cum honestate, quod tu negas. Si non potest: ergo non præscindit à malitia, nam entitas actus erit determinata ad coexistendum malitiæ; & quod est determinatum ad coexistendum alteri, nequit ab eo præscindere. Si dicat Palanco, præscindere per rationem secundum diverlos conceptus formales: respondeat: an ego possim excusari à peccato, quia possum dicere, me ponere actionem malam, non *quia malam*, sed *quia physicè bonam, & utilem*: non sub conceptu *deformitatis, & malitiæ*, sed solum sub conceptu *entitatis physica, & accidentis*? Ergo cum hoc nequeat dici, dicendum est talis præcisiones in ordine ad non contrahendam realiter, & verè malitiam esse veras irrationes, & verè effugia.